

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudců JUDr. Karla Šimky a Mgr. Evy Šonkové v právní věci žalobkyně: **K. K.**, zast. Mgr. Janem Zrnovským, advokátem se sídlem se sídlem Liberec, Revoluční 66, proti žalovanému: **Odvolací finanční ředitelství**, se sídlem Brno, Masarykova 31, proti rozhodnutí Finančního ředitelství v Ústí nad Labem ze dne 27. 12. 2010, č. j. 12600/10-1400-505479, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 12. 9. 2014, č. j. 31 Af 23/2013 – 90,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **se zamítá.**
- II.** Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III.** Ustanovenému zástupci stěžovatelky Mgr. Janu Zrnovskému, advokátovi, **se určuje** odměna za zastupování v řízení o kasační stížnosti ve výši 3400 Kč. Tato částka mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od nabytí právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

Kasační stížností ze dne 26. 9. 2014, doručenou Nejvyššímu správnímu soudu dne 30. 9. 2014, se žalobkyně, jako stěžovatelka, domáhá zrušení shora nadepsaného usnesení Krajského soudu v Hradci Králové (dále jen „krajský soud“), jímž byla podle § 46 odst. 1 písm. b) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), odmítnuta její žaloba ze dne 16. 11. 2012, směřující proti rozhodnutí Finančního ředitelství v Ústí nad Labem ze dne 27. 12. 2010, č. j. 12600/10-1400-505479, kterým bylo zamítnuto její odvolání proti platebnímu výměru Finančního úřadu v Semilech ze dne 26. 7. 2010, č. j. 29261/10/258960507526.

Finanční úřad v Semilech vyzval stěžovatelku dne 15. 6. 2010 pod č. j. 25496/10/258960507526 k podání daňového přiznání k dani dědické. Tato výzva byla doručena dne 28. 6. 2010, nebylo na ni však nijak reagováno, a proto finanční úřad stěžovatelce vyměřil platebním výměrem ze dne 26. 7. 2010, č. j. 29261/20/258960507526, dědickou daň ve výši 11 319 Kč a tuto zvýšil pro nepodání daňového přiznání o 566 Kč. Celkem tedy činila výše vyměřené dědické daně 11 885 Kč.

Ze správního spisu Finančního úřadu v Semilech vyplývá, že platební výměr k dani dědické ze dne 26. 7. 2010, č. j. 29261/20/258960507526 nebyl stěžovatelce doručen, když, dle vyjádření České pošty k dotazu finančního úřadu, byla doporučena zásilka, určená do vlastních rukou stěžovatelky a obsahující předmětný platební výměr, předána jiné osobě – panu Ing. V. K.

I přes nedostatek řádného doručení platebního výměru se proti němu stěžovatelka odvolala podáním ze dne 10. 8. 2010, doručeným finančnímu úřadu dne 18. 8. 2010, jímž zároveň udělila plnou moc Ing. V. K. k zastupování při jednání s Finančním úřadem v Semilech. Ústřední námitkou odvolání byla tvrzená nesprávnost výše vyměřené dědické daně, kdy stěžovatelka měla za to, že ji správce daně nesprávně zařadil do třetí dědické skupiny dle § 11 odst. 4 zák. č. 357/1992 Sb., o dani dědické, dani darovací a dani z převodu nemovitostí, v tehdy platném a účinném znění (dále jen „zák. č. 357/1992 Sb.“), namísto zařazení do dědické skupiny druhé (§ 11 odst. 3 zák. č. 357/1992 Sb.).

O odvolání stěžovatelky rozhodlo Finanční ředitelství v Ústí nad Labem dne 27. 12. 2010, č. j. 12600/10-1400-505479 tak, že je zamítlo. V odůvodnění rozhodnutí odvolací správní orgán popsal dosavadní průběh daňového řízení a posoudil zákonnost postupu Finančního úřadu v Semilech, přičemž neshledal žádného jeho pochybení. Dále poukázal na vázanost správce daně pravomocným usnesením Okresního soudu v Semilech ohledně výsledku dědického řízení. Dědická daň tak byla správcem daně stanovena v souladu s daňovými zákony a ve správné výši. Toto rozhodnutí pak bylo dne 28. 12. 2010 doručeno zmocněnci stěžovatelky do vlastních rukou.

Dne 7. 12. 2012 bylo krajskému soudu doručeno podání datované dnem 16. 11. 2012, a podepsané zástupcem stěžovatelky. Tímto podáním, nazvaným „Žaloba o určení neplatnosti vyměřených daní Finančním úřadem v Semilech dědičce K. K.“, se stěžovatelka domáhala zrušení daňového řízení a revize u Finančního úřadu v Jilemnicích.

Krajský soud v řízení o tomto návrhu jednal s Odvolacím finančním ředitelstvím (jako s nástupcem Finančního ředitelství v Ústí nad Labem) jako s žalovaným, poněvadž dle zák. č. 456/2011 Sb., o Finanční správě České republiky, ve znění pozdějších předpisů, byla finanční ředitelství zrušena a na jejich místo nastoupilo jako odvolací orgán Odvolací finanční ředitelství.

Krajský soud vyzval usnesením ze dne 21. 1. 2013, č. j. 3 Na 85/2012 – 4, stěžovatelku k doplnění shora nadepsaného podání a k tomu jí stanovil lhůtu dvou týdnů, kterou následně na její žádost prodloužil do 15. 2. 2013. Stěžovatelka se podání pokusila doplnit dopisem datovaným dnem 12. 2. 2014, jenž byl krajskému soudu doručen dne 14. 2. 2014, avšak ani tímto nebyly vady původního podání (správní žaloby stěžovatelky) dle názoru krajského soudu odstraněny. Soud pak opětovně vyzval stěžovatelku (přípisem ze dne 8. 7. 2013, č. j. 31 Af 23/2013 – 33) k doplnění relevantních údajů tak, aby mohl o jejím návrhu rozhodnout,

pokračování

k čemuž stanovil lhůtu deseti dnů. Na základně reakce stěžovatelky ze dne 16. 7. 2013 pak krajský soud lhůtu k doplnění žaloby prodloužil do 10. 8. 2013. Následně se stěžovatelka, podáním ze dne 6. 8. 2013, opětovně pokusila odstranit krajským soudem zjištěné vady žaloby.

Usnesením ze dne 31. 10. 2014, č. j. 31 Af 23/2013 – 40, krajský soud stěžovatelčino podání ze dne 16. 11. 2012 odmítl pro nemožnost pokračování v řízení, spočívající v neodstranění vad prvotního podání, kterým bylo řízení zahájeno (§ 37 odst. 5 s. ř. s.).

Toto usnesení bylo zrušeno rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 1. 4. 2014, č. j. 2 Afs 104/2013 – 43, a věc byla krajskému soudu vrácena k dalšímu řízení. Nejvyšší správní soud totiž v řízení o kasační stížnosti proti citovanému usnesení dospěl k závěru, že krajský soud v řízení pochybil, když nerozhodl podle § 36 odst. 6 věty druhé s. ř. s. o nepřipustnosti zastoupení stěžovatelky obecným zmocněncem, který byl zřejmě nezpůsobilý k jejímu řádnému zastupování.

V dalším řízení pak krajský soud usnesením ze dne 25. 4. 2014, č. j. 31 Af 23/2013 – 62, nepřipustil zastoupení stěžovatelky Ing. V. K. Posléze, usnesením ze dne 1. 7. 2014, č. j. 31 Af 23/2013 – 76, ustanovil stěžovatelce pro předmětné řízení zástupce a tomu stanovil jednoměsíční lhůtu k doplnění žaloby o chybějící náležitosti.

Správní žaloba byla zástupcem stěžovatelky doplněna podáním ze dne 4. 8. 2014, a stala se tak bezvadnou z hlediska obsahových náležitostí požadovaných pro tento druh podání ustanoveními § 37 odst. 3 a § 71 odst. 1 s. ř. s.

Krajský soud rozhodl kasační stížností napadeným usnesením o odmítnutí žaloby; rozhodnutí odůvodnil její opožděností, když rozhodnutí žalovaného, proti němuž směřovala, jí bylo doručeno dne 28. 12. 2010; lhůta pro podání žaloby tedy skončila dnem 28. 2. 2011, přičemž žaloba (datovaná dnem 16. 11. 2012) byla krajskému soudu doručena až dne 7. 12. 2012.

Proti tomuto usnesení brojí žalobkyně kasační stížností, kterou se domáhá zrušení odmítavého usnesení krajského soudu a vrácení věci tomuto soudu k dalšímu řízení.

Nejvyšší správní soud nejdříve zkoumal přípustnost kasační stížnosti dle dílu prvního, hlavy třetí, části třetí s. ř. s., a došel k závěru, že kasační stížnost je podána včas, osobou k tomu oprávněnou, řádně zastoupenou advokátem, směřuje proti pravomocnému rozhodnutí krajského soudu ve správním soudnictví a opírá se o některý z důvodů vyjmenovaných § 103 odst. 1 s. ř. s.

Kasační stížnost je přípustná.

Jako důvod kasační stížnosti uvádí stěžovatelka námitku nezákonnosti napadeného rozhodnutí ve smyslu § 104 odst. 1 písm. e) [(patrně myšleno § 103 odst. 1 písm. e)] s. ř. s, již spatřuje v tom, že krajský soud odmítl její žalobu pro opožděnost, ačkoliv meritorní vyřešení řádnosti rozhodnutí vydaného správním orgánem je pro ni zásadní právní otázkou, a přestože jak stěžovatelka, tak její předchozí zástupce pro daňová řízení a částečně i pro řízení před krajským soudem, nemají právnícké vzdělání ani právní praxi.

Jako další důvod kasační stížnosti uvádí stěžovatelka, nikoliv však explicitně, nepřezkoumatelnost napadeného usnesení, spočívající v nedostatku důvodů rozhodnutí, jenž mohl mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé [§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.].

Tento kasační důvod je založen stěžovatelčím tvrzením, že krajský soud se nikterak nevypořádal s výjimečnými okolnostmi jejího případu při posuzování dopadu opožděnosti žaloby na další průběh řízení a rozhodl tak v rozporu se zákonem.

Podle stěžovatelky měl krajský soud povolit přezkum napadeného rozhodnutí správního orgánu i za situace, kdy dle jeho názoru nebyla splněna podmínka podání žaloby v zákonem stanovené lhůtě. Zároveň má stěžovatelka za to, že soudy mají povinnost řešit rozpory mezi účastníky tak, aby v důsledku jejich činnosti bylo nalezeno právo, a tak docílena realizace principu spravedlnosti, kterým je vázán celý právní řád.

Konečně stěžovatelka podotýká, že krajský soud s odkazem na její procesní pochybení žalobu neprojednal, čímž vystavil nejen účastníky řízení nejistotě ohledně řešení meritorní otázky v jejím případě, ale i v případech obdobných. Takový postup krajského soudu pak stěžovatelka považuje za nesprávný a nesouladný se zákonem. Je přesvědčena, že okolnosti jejího případu jsou natolik výjimečné, že je možné, aby věc byla rozhodnuta řádně v rámci soudního přezkumu. Pakliže krajský soud tuto výjimečnost při posouzení dopadu opožděnosti žaloby na další průběh řízení nevzal v úvahu a žádným způsobem se s ním nevypořádal, vydal dle stěžovatelky nesprávné rozhodnutí.

V doplnění kasační stížnosti ze dne 10. 10. 2014 stěžovatelka rovněž vyjádřila přesvědčení, že napadeným rozhodnutím krajského soudu bylo porušeno její právo na projednání věci nezávislým soudem. Dále zde namítala, že správní orgány nepostupovaly při svém rozhodování v souladu s platnou právní úpravou, zejména zákonem č. 280/2009 Sb., daňovým řádem, a vyjádřila názor, že se tím měl krajský soud zabývat, neboť je povinen řídit se zněním zákona.

Stěžovatelka proto navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadené usnesení krajského soudu zrušil a věc tomuto soudu vrátil k dalšímu řízení.

Kasační stížnost není důvodná.

Stěžovatelka opírá svou kasační stížnost v první řadě o důvod dle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., tedy o tvrzenou nezákonnost rozhodnutí o odmítnutí návrhu. Je toho názoru, že krajský soud postupoval v rozporu se zákonem, když odmítl její správní žalobu pro opožděnost bez přihlídnutí k výjimečným okolnostem jejího případu.

Dle ustanovení § 46 odst. 1 písm. b) s. ř. s. soud usnesením odmítne návrh, jestliže byl podán předčasně, nebo opožděně. Odmítnutí návrhu v takovém případě je však zároveň podmíněno neexistencí výjimky z výše uvedeného pravidla, kterou by s. ř. s. případně stanovil v jiném svém ustanovení. Pro případ opožděnosti žaloby proti rozhodnutí správního orgánu však soudní řád správní takovou výjimku nestanoví. Naopak, utvrzuje primární pravidlo tím, že stanoví nemožnost prominutí zmeškání lhůty k podání takové žaloby (§ 72 odst. 4 s. ř. s.). Výslovný zákaz prominutí zmeškání lhůty tudíž vylučuje možnost užití institutu prominutí zmeškání lhůty dle § 40 odst. 5 s. ř. s. (Nejvyšší správní soud zde ponechává stranou skutečnost, že k prominutí zmeškání lhůty dle zmíněného ustanovení by bylo třeba naplnění dalších tam vytyčených podmínek).

K otázce zkoumání důvodů opožděnosti podání žaloby proti rozhodnutí správního orgánu se Nejvyšší správní soud v minulosti již několikrát vyjádřil, např. v rozsudku ze dne

pokračování

18. 3. 2004, č. j. 1 Ads 4/2004 – 57 uvedl, že „[j]e-li žaloba podána opožděně, nemůže soud zkoumat, z jakých důvodů nebyla dodržena lhůta k podání žaloby, v důsledku jakých skutečností došlo k překročení lhůty, či kdo zmeškání lhůty zavinil. Soud nemůže svým rozhodnutím zmeškání lhůty prominout a žalobou napadené rozhodnutí věcně přezkoumat.“ (veškerá citovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná z www.nssoud.cz).

Rozhodl-li tedy krajský soud o žalobě stěžovatelky tak, že ji odmítl pro opožděnost, za situace, kdy žaloba datovaná dnem 16. 11. 2012 a soudu doručená dne 7. 12. 2012 směřovala proti rozhodnutí žalovaného, jež bylo stěžovatelce doručeno dne 28. 12. 2010, postupoval tak v souladu se zákonem, konkrétně s ustanovením § 46 odst. 1 písm. b) ve spojení s § 72 odst. 1 a § 40 odst. 2 s. ř. s.

Nejvyšší správní soud k tomu dále poznamenává, že podle čl. 95 odst. 1 ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „Ústava“), je soudce při svém rozhodování vázán zákonem a mezinárodní smlouvou, která je součástí právního řádu. Pakliže tedy zákon jednoznačně upravuje postup soudu v situaci, kdy je žaloba podána opožděně, je soudce povinen tento zákon aplikovat. Výjimku z tohoto pravidla představuje odstavce druhý zmíněného článku Ústavy, který pro případ, kdy má soudce za to, že předmětné zákonné ustanovení je v rozporu s ústavním pořádkem, stanoví soudci povinnost k předložení věci Ústavnímu soudu.

Posouzením ústavnosti zákonného vyloučení prominutí zmeškání lhůty pro podání správní žaloby se pak pro účely řízení o kasační stížnosti a případného předložení věci Ústavnímu soudu zabýval Nejvyšší správní soud ve svém rozhodnutí ze dne 23. 5. 2012, č. j. 6 Ads 10/2012 – 41, na jehož odůvodnění tímto odkazuje. Ani ve světle nyní posuzovaného případu neshledává Nejvyšší správní soud ustanovení § 72 odst. 4 s. ř. s. protiústavním, když prvotní příčinou zmeškání relativně dlouhé dvouměsíční lhůty k podání žaloby byla stěžovatelčina volba zástupce, jenž nebyl k jejímu zastupování zřejmě dostatečně způsobilý (k tomu viz rozsudek tohoto soudu ze dne 1. 4. 2014, č. j. 2 Afs 104/2013 – 43), což se projevil mj. tím, že nepodal žalobu v zákonem stanovené propracné lhůtě.

Stěžovatelčinu námitku, směřující proti nedostatku zohlednění výjimečných okolností projednávané věci před vydáním odmítavého usnesení krajským soudem, tudíž, z důvodů výše uvedených, hodnotí Nejvyšší správní soud jako nedůvodnou.

Ohledně námítky stěžovatelky, kterou tvrdí nedostatek odůvodnění napadeného rozhodnutí, konkrétně nevypořádání se s výjimečnými okolnostmi jejího případu v odůvodnění odmítavého usnesení krajského soudu [kasační důvod dle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.], Nejvyšší správní soud, i s poukazem na výše uvedené, uzavírá, že s těmito okolnostmi se krajský soud ve svém usnesení nemohl vypořádat, poněvadž tyto nejsou kritériem pro rozhodnutí o odmítnutí žaloby pro opožděnost; nelze k nim tedy přihlížet. Takovým kritériem by zvláštní okolnosti mohly být hypoteticky v případě, kdy by zákon explicitně nevylučoval prominutí zmeškání lhůty pro podání žaloby, a stěžovatelka žádost o prominutí podala. Námitku proto soud hodnotí jako nedůvodnou.

K obecné námitce stěžovatelky spočívající v tvrzení porušení jejího práva na projednání věci nezávislým soudem Nejvyšší správní soud uvádí, že relevantní zákonná ustanovení, krajským soudem aplikovaná, neshledal protiústavními, a proto považuje rozhodnutí krajského soudu

o odmítnutí žaloby za souladné se zákonem. Práva na projednání věci soudem se lze domáhat pouze za dodržení zákonem k tomu stanovených podmínek.

Dále Nejvyšší správní soud konstatuje, že námitka nezákonného postupu správních orgánů v daňovém řízení je pouhým obecným tvrzením stěžovatelky, bez další konkretizace samo o sobě nehodnotitelným. Navíc tato námitka nesměřuje proti rozhodnutí krajského soudu, poněvadž krajský soud se hmotněprávním aspektem žaloby nezabýval, když byl dán důvod pro odmítnutí žaloby pro její opožděné podání. Soud tedy k takto takovéto námitce nemohl přihlídnout.

Z těchto důvodů Nejvyšší správní soud podle § 110 odst. 1 věty druhé s. ř. s. kasační stížnost zamítl.

Podle § 60 odst. 3, § 120 s. ř. s. nemá při odmítnutí návrhu žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Stěžovatelce byl krajským soudem ustanoven zástupcem advokát; podle § 35 odst. 8 s. ř. s. advokát ustanovený v řízení před krajským soudem zastupuje navrhovatele i v řízení o kasační stížnosti. V takovém případě platí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát (§ 35 odst. 8, § 120 s. ř. s.). Podle § 11 odst. 1 písm. d) ve spojení s § 9 odst. 4 písm. d) a § 7 vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif) náleží ustanovenému zástupci odměna za jeden úkon právní služby spočívající v sepsání kasační stížnosti ve výši 3100 Kč a podle § 13 odst. 3 advokátního tarifu náhrada hotových výdajů v paušální částce 300 Kč za jeden úkon; celkem tedy 3400 Kč. Tato částka bude zástupci stěžovatelky vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do šedesáti dnů od právní moci tohoto rozsudku.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 14. ledna 2015

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu